

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lutego 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., odmówił wnioskodawczyni B. K. prawa do świadczenia przedemerytalnego. W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni nie spełniła warunków do przyznania świadczenia w postaci wymaganych 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy przyjął za wykazany łączny okres 33 lata 9 miesięcy, w tym okres składkowy wynoszący 31 lat 7 miesięcy i 15 dni. Przy ustalaniu uprawnień do świadczenia przedemerytalnego nie uwzględniono okresu pracy w gospodarstwie rolnym matki w czasie 6.09.1977 – 31.08.1982 r., ponieważ o pracy w czasie roku szkolnego można mówić jako pomocy przy pracach gospodarskich, co nie jest równoznaczne ze świadczeniem pracy. Nie zaliczono także pracy w okresie ferii i wakacji, które w ocenie organu rentowego nie dają podstaw do uznania takiej osoby jako domownika.

/decyzja – k. 40 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 20 lutego 2017 r. złożyła wnioskodawczyni wnosząc o zaliczenie do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym matki.

/odwołanie – k. 2 – 6/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 16 marca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, wskazując argumenty tożsame z podanymi w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 7/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. K. urodziła się w dniu (...)

/bezsporne/

W okresie od 6.09.1977 r do 6.09. 1982 r wnioskodawczyni pracowała w gospodarstwie rolnym, o powierzchni 7,73 ha, położonym w miejscu Z., należącym do matki R. J.. W gospodarstwie tym pracowała wyłącznie matka i wnioskodawczyni.

Gospodarstwo było położone w odległości ok. 6 km od Ł., gdzie mieszkała wnioskodawczyni z matką i siostrą. Na terenie gospodarstwa znajdował się budynek mieszkalny do rozbiórki.

Wnioskodawczyni wraz z matką i siostrą były zameldowane i mieszkały w Ł..

W gospodarstwie były uprawiane zboża, ziemniaki, buraki, kiszonka. Były hodowane zwierzęta – krowy, opasy, kury, kaczki. Przez dwa lata był koń.

W okresie 6.09.1977 – 1.09.1980 wnioskodawczyni pracowała w gospodarstwie codziennie. Wówczas uczęszczała do LO w Ł. .

W okresie 1.09.1980 – 31.08.1982 wnioskodawczyni pracowała w okresie ferii i wakacji oraz w dniach wolnych. W tym czasie uczyła się w Policealnym Studium Rolniczym w T., położonym ponad 70 km od Ł.. Wówczas mieszkała w internacie.

Po szkole w okresie nauki w Liceum, po godzinie 14.00.codziennie autobusem lub rowerem udawała się do gospodarstwa, w którym od rana pracowała już matka. Na miejsce przybywała po ok. 10 minutach jazdy autobusem, po 20 minutach, gdy latem jechała rowerem. Zjadała posiłek i zaczynała pracę.

Sprowadzała krowy z pastwiska, siała, w okresie wiosennym pielęła buraki i ziemniaki, formowała trawę po koszeniu, przerzucała ją do wyschnięcia, pracowała przy żniwach, stawiała snopy i podawała je do zwożenia. Jesienią zbierała i ścinała liście buraków. Liście były układane w silosach jako pasza dla zwierząt. Wyrzywała buraki, ładowała je na samochód. Pracowała w obejściu. Odbierała oborniki, poila zwierzęta, oprzątała zwierzęta, parowała ziemniaki.

Prace były wykonywane do godziny 19 -20. Zimą pracę wykonywała do zmroku.

Wnioskodawczyni wraz z matką codziennie wracała do domu – do Ł., gdyż na terenie gospodarstwa nie było warunków do noclegu. Po powrocie do domu wnioskodawczyni odrabiała lekcje – od 21.00 do godziny 24.00 – 1.00.

/zeznania wnioskodawczyni e – prot. 00:48:27 w zw. z 00:02:00, zeznania świadka Z. G. – 00:24:00 – 00:33:28, K. G. – 00:34:54 – 00:47:46/

Matka wnioskodawczyni w okresie od 1 lipca 1977 r do 31 grudnia 1990 r podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych oraz opłacała składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

/zaświadczenie – k. 53 akt ZUS/

Z dniem 31 maja 2016 r doszło do rozwiązania umowy o pracę zawartej pomiędzy wnioskodawczynią a J. F. z powodu likwidacji stanowiska pracy.

/rozwiązanie umowy – k. 8 akt ZUS/

Od dnia 2 czerwca 2016 r. wnioskodawczyni została zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna z prawem do zasiłku od dnia 2 czerwca 2016 r do 30 listopada 2016 r. Wnioskodawczyni w okresie pobierania zasiłku nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia w instytucjach rynku pracy.

/zaświadczenie – k. 11 akt ZUS/

W dniu 9 grudnia 2016 r. ubezpieczona złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne.

/wniosek – k. 1 – 3 akt ZUS/

Wnioskodawczyni, poza spornym okresem pracy w gospodarstwie rolnym, posiada staż pracy wynoszący: 33 lata, 9 miesięcy, w tym okres składkowy wynoszący 31 lat 7 i 15 dni okresów składkowych.

/okoliczność bezsporna/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 170), prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn

Zgodnie z ust. 2 art. 2 ustawy, za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zaś ust. 3 art. 2 stanowi, że świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Osoba ubiegająca się o prawo do świadczenia przedemerytalnego musi spełniać łącznie przesłanki wymienione w art. 2 ust. 1 i wymienione w ust. 3 art. 2.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 29 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r., Nr 69, poz. 415 ze zm.), ilekroć w ustawie jest mowa o: przyczynach dotyczących zakładu pracy - oznacza to:

a) rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn niedotyczących pracowników, zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.), w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników,

b) rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy, jego likwidacji lub likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych albo technologicznych,

c) wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w przypadku śmierci pracodawcy lub gdy odrębne przepisy przewidują wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w wyniku przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę i niezaproponowania przez tego pracodawcę nowych warunków pracy i płacy,

d) rozwiązanie stosunku pracy przez pracownika na podstawie art. 55 § 1¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) z uwagi na ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika;

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do świadczenia przedemerytalnego z uwagi na brak wymaganego stażu ubezpieczeniowego – w miejsce 35 lat, zdaniem organu wnioskodawczyni wykazała 33 lata i 9 miesięcy, brak zatem 1 roku i 3 miesięcy.

Zgodnie z art. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS /Dz.U. z 2016 poz. 887/, przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, następujące okresy:

- 1) składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,

2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,

3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przepis art. 10 ust. 1 pozwala uzupełnić okresy składkowe i nieskładkowe okresami pracy w gospodarstwie rolnym do rozmiaru najbliższego (kolejnego) stażu okresów składkowych i nieskładkowych w zakresie wymaganym i koniecznym do nabycia określonych uprawnień emerytalnych. Należy także podkreślić, że przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresy pracy rolniczej bierze się pod uwagę dopiero po uwzględnieniu wszystkich udokumentowanych okresów składkowych i nieskładkowych.

Przepis art. 10 ust. 1 (stosowany odpowiednio także przy wyliczeniu stażu ubezpieczeniowego dla potrzeb świadczenia przedemerytalnego) dopuszcza wyjątkowo możliwość traktowania okresów pracy w gospodarstwie rolnym tak jak okresów składkowych w ramach ubezpieczenia pracowniczego, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia okresów składkowych i nieskładkowych. Uzupełnienie okresów składkowych i nieskładkowych pracą w gospodarstwie rolniczym jest możliwe jedynie wtedy, gdy pozwoli to na uzyskanie określonego świadczenia. Wskazany przepis jednoznacznie określa kolejność uwzględniania wymienionych w nim okresów - do sumy okresów składkowych i nieskładkowych (z ograniczeniem wynikającym z art. 5 ust. 2 tej ustawy) dolicza się okresy pracy w gospodarstwie rolnym w zakresie niezbędnym do uzupełnienia wymaganej ilości tych dwóch pierwszych okresów do przyznania świadczenia. Okres ten ustawodawca nakazał traktować jako okres składkowy - uzupełniający, a więc podlega zaliczeniu w pełnej wysokości, jeżeli zależy od tego uzyskanie uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego. Okres ten nie zastępuje okresów składkowych i nieskładkowych, które zaliczane są do stażu ubezpieczeniowego w pierwszej kolejności./tak SA w Szczecinie w wyroku z dnia 19 stycznia 2016 r., III AUa 389/15, LEX nr 2004612/

Choć przepis art. 10 ust. 1 pkt 3 nie wyznacza warunków, od których wystąpienia uzależnione jest uznanie okresu pracy w gospodarstwie rolnym jak okresu składkowego (uzupełniającego), to przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983 r.), przesądza wystąpienie dwóch okoliczności, a mianowicie: wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie./tak SA w Rzeszowie w wyroku z dnia 3 lipca 2014 r , III AUa 184/14, LEX nr 1489152/

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia z dnia 20 grudnia 1990 r.o ubezpieczeniu społecznym rolników /t.j. Dz.U.2016.277/ ilekroć w ustawie jest mowa o:

domownikowi - rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:

a) ukończyła 16 lat,

b) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,

c) stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Przez osoby bliskie rolnikowi należy rozumieć osoby, mające z rolnikiem takie więzi osobiste (rodzinne lub quasi rodzinne), które wyjaśniają przyczynę wykonywania pracy na rachunek rolnika bez wynagrodzenia z tego tytułu. Za osoby bliskie uznaje się przede wszystkim osoby zaliczane do członków najbliższej rodziny rolnika, a więc zstępnych (dzieci własne i przysposobione) i ich współmałżonków, wstępnych (rodzice) oraz rodzeństwo. Do osób bliskich może być także zaliczony inny członek rodziny lub powinowaty, jeżeli stan faktyczny wykazuje, że łączą go z rolnikiem bliskie więzy i prowadzi z rolnikiem wspólne gospodarstwo domowe.

Nauka w szkole średniej w innej miejscowości, niż miejsce zamieszkania odbywana w systemie dziennym uniemożliwia, co do zasady zastosowanie art. 10 ust. 1 pkt 3, co nie oznacza, że nie może być wyjątków od tej zasady uzasadnionych okolicznościami danej sprawy, z których wynika, że pomimo takich uwarunkowań praca w gospodarstwie rolnym rodziców była świadczona w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. Stwierdzenie rozmiaru wykonywania takiej pracy jest uzależnione od okoliczności faktycznych danego przypadku, należy więc do sfery faktów, nie prawa./Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 lutego 2017 r. ,III AUa 1393/16, LEX nr 2272109/.

Pracę w gospodarstwie rolnym uwzględnia się jedynie wówczas, gdy była ona wykonywana w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także w czasie wakacji szkolnych. /Wyrok Sądu Apelacyjnego w G. dnia 29 września 2016 r. III AUa 799/16 LEX nr 2166486/

Stosunkowo długi, ciągły i ustabilizowany czas wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym (trwający ponad dwa miesiące w każdym roku kalendarzowym - przerwa wakacyjna), spełnia kryteria wystarczające do uwzględnienia w pracowniczym stażu emerytalnym./Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 maja 2016 r. III AUa 708/15, LEX nr 2106987/

W ocenie Sądu były podstawy do zaliczenia spornego okresu do stażu ubezpieczeniowego. Przy czym dotyczyło to okresów wakacyjnych w czasie 1978 – 1982 (łącznie 10 miesięcy) oraz co najmniej okresów 5 miesięcznych, poza okresem wakacyjnym, w latach 1977 – 1980 - okres nauki w LO - (w 1977 – 2 miesiące- wrzesień, październik), 1978, 1979 (po 5 m-cy – kwiecień, maj, czerwiec, wrzesień, październik), 1980 – (3 miesiące – kwiecień, maj, czerwiec) w okresie nauki w LO (łącznie 15 miesięcy), mając na względzie okres wiosenno – jesienny, co łącznie daje okres ponad brakujący, bo 25 miesięcy.

Z ustaleń wynika, że w okresie od 6.09.1977 r do 6.09. 1982 r wnioskodawczynie pracowała w gospodarstwie rolnym, o powierzchni 7,73 ha, położonym w miejscu Z., należącym do matki R. J.. W gospodarstwie tym pracowała wyłącznie matka i wnioskodawczynie. Było to zatem stosunkowo duże gospodarstwo, które prowadziła wyłącznie matka, która z tego tytułu podlegała ubezpieczeniu społecznemu i opłacała składki.

Gospodarstwo było położone w odległości ok. 6 km od Ł., gdzie mieszkała wnioskodawczynie z matką i siostrą. Na terenie gospodarstwa znajdował się budynek mieszkalny do rozbiórki. Zatem okoliczność, iż każdorazowo wnioskodawczynie wraz z matką wracały do miejsca zamieszkania nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia, bowiem miejsce zamieszkania i gospodarstwo dzieliło ok. 6 km.

W gospodarstwie były uprawiane zboża, ziemniaki, buraki, kiszonka. Były hodowane zwierzęta – krowy, opasy, kury, kaczki. Przez dwa lata był koń.

W okresie 6.09.1977 – 1.09.1980 wnioskodawczynie pracowała w gospodarstwie codziennie. Wówczas uczęszczała do LO w Ł. .

W okresie 1.09.1980 – 31.08.1982 wnioskodawczynie pracowała w okresie ferii i wakacji oraz w dniach wolnych. W tym czasie uczyła się w Policealnym Studium Rolniczym w T., położonym ponad 70 km od Ł.. Wówczas mieszkała w internacie.

Po szkole w okresie nauki w Liceum, po godzinie 14.00.codziennie autobusem lub rowerem udawała się do gospodarstwa, w którym od rana pracowała już matka. Na miejsce przybywała po ok. 10 minutach jazdy autobusem, po 20 minutach, gdy latem jechała rowerem. Zatem dojazdy nie zajmowały nadmiernej ilości czasu, a praca w tym czasie nie miała charakteru doraźnego, ale systematyczny, polegający na sprowadzaniu krów z pastwiska, siania, w okresie wiosennym pielienia buraków i ziemniaków, formowania trawy po koszeniu, przerzucaniu jej do wyschnięcia, pracy przy żniwach, stawianiu snopów i podawaniu ich do zwożenia, zbieraniu i ścinaniu liści buraków, układaniu w silosach jako paszy dla zwierząt, wrywaniu buraków, ładowaniu ich na samochód, pracy w obejściu, odbieraniu

obornika, pojenia zwierząt, oprzątania zwierząt, parowaniu ziemniaków, a prace były wykonywane do godziny 19 -20. Zimą pracę wykonywała do zmroku.

Wnioskodawczyni wraz z matką codziennie wracała do domu – do Ł., gdyż na terenie gospodarstwa nie było warunków do noclegu. Po powrocie do domu wnioskodawczyni odrabiała lekcje – od 21.00 do godziny 24.00 – 1.00.

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie zeznań wnioskodawczyni i świadków, które były spójne i wzajemnie się uzupełniały. Sąd nie dał jedynie wiary wnioskodawczyni, że także zimą pracowała co najmniej 4 godziny dziennie, skoro w tym czasie brak było prac polowych, a zmrok zapada ok. 16.00.

Powyższe nie miało jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia, wobec wystarczającego okresu pracy w czasie wakacji oraz w okresie wiosenno – jesiennym.

Organ rentowy nie zgłosił wniosków dowodowych mających wykazać okoliczności przeciwnie.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni domaga się przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 5 w/w ustawy wskazując, iż stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn ekonomicznych dotyczących zakładu pracy – likwidacji stanowiska pracy oraz, że legitymuje się ponad 35 – letnim stażem pracy.

W ocenie Sądu ubezpieczona spełniła zatem wszystkie przesłanki wskazane w powyższym przepisie.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 10 grudnia 2016 roku w związku z treścią art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z aktami rentowymi